תלמוד בבלי · ראשונים · רי״ף · מפרשים · בעל המאור

המאור הקטן על תענית

רבנו זרחיה הלוי

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

המאור הקטן על תענית

רבנו זרחיה הלוי

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/המאור-הקטן-על-תענית/
הקובץ נוצר ב־18 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף א: 4
דף ג. 4

דף א:

הירושלמי שכתב הרי"ף ז"ל לא דמי ההוא דמיקל להההוא דלא מצלי ולא מיקל כך פירושו כי מי שהוא מיקל על עצמו שלא להזכיר לא טל ולא גשם בימות החמה אין מחזירין אותו מפני שהטל אין נעצר אבל מי שמחליף ומזכיר של גשם בימות הטל הואיל ואין גשמים לאחר ניסן סימן ברכה כאילו לא התפלל כלל לפי' מחזירין אותו:

רבי יהודה אומר העובר לפני התיבה ביו"ט האחרון של חג כתב עלה הרי"ף ז"ל ירושלמי מאי טעמיה דרבי יהודה כדי שיצאו המועדות בטל מפני שהטל סימן יפה לעולם ובמקום אחר מצאתי בירושלמי ויזכיר מבערב לית כל עמא תמן. ויזכיר בשחרית אף הוא סבור שהזכירו מבערב והוא הוה מדכר מן גו דהוא חמי לון דלא מדכרין בקמייתא ומדכרין באחרייתא אף הוא יודע שלא הזכירו מבערב ובמדרש אגדה מצאתי לפי שאין דעתו של אדם מתיישבת עליו אלא בתפלת מוסף הדא הוא דכתיב שמעה ה' צדק וכו' זו ק"ש הקשיבה רנתי זו תפלת יוצר האזינה תפלתי בלא שפתי מרמה זו תפלת המוספין (מיד) מלפניך משפטי יצא זו היא שתוקעין שופר בתפלת המוספין ובגמרא דילן במסכת ראש השנה יש טעם אחר בתקיעות:

דף ג.

אמר זעירי אמר רב הונא יחיד שקבל עליו תענית אפילו אכל ושתה כל הלילה כולה למחר מתפלל תפלת תענית הרי"ף ז"ל כתב שקבל עליו שני ימים זה אחר זה וכן נמצא בפירושי רבינו חננאל אבל בגמ' דילן ליתא כל עיקר והכי נקיטי' פירושא יחיד שקבל עליו תענית מבעוד יום ואמר הריני בתענית יחיד למחר אע"פ שאכל ושתה כל הלילה והוא משכים בכרס מלאה מתפלל תפלת תענית בשחרית וכ"ש במנחה לן בתענית וכגון שהתענה יום אחד ומשך בתעניתו כל הלילה של אחריו למחר אין מתפלל תפלת תענית אע"פ שהוא מעונה לפי שאין תעניתו של מחר אלא תענית שעות שלא קבלה עליו קודם לכן אבל המתענה לשעות בעלמא כגון שקבלם על עצמו מקודם מתפלל תפלת תענית והוא שלא טעם כלום כל אותו היום קודם השעות ההם ולא אחר השעות ההם וזו היא תענית ששקעה עליו חמה ואע"ג דמימליך אימלוכי כיון שעבר עליו כל היום בלא אכילה ושתיה וקבל תענית על עצמו שמיה תענית ומתפלל תפלת תענית ונראה מכאן שאין עיקר תפלת תענית אלא ביום וההיא דכתב הרי"ף ז"ל הירושלמי ר' יונה בשם רב ואפילו יחיד שגזר על עצמו תענית צריך להזכיר מעין המאורע והיכן הוא אומר' רבי זעירא בשם רב הונא אומרה כלילי שבת וכיומו פי' בערבית ובשחרית ובמנחה נ"ל

רב כרב כהנא ס"ל דאמר חיישינן שמא תענית ציבור קבל עליו ואוכל ושותה מבעו"י ואסור בנעילת הסנדל והיינו דקאמר אומרה כלילי שבת וכיומו כשם שזה קדש כולו לילה ויום כך זה וה"ה לט' באב אבל לדידן דקי"ל שאין תענית ציבור בבבל אלא ט' באב בלבד כל שעה שמותר לו לאכול אין לו להתפלל תפלת תענית לפי' אין לנו תפלת תענית אלא ביום וההיא דגרסינן בבמה מדליקין ימים שאין בהן קרבן מוסף כגון שני וחמישי של תעניות ומעמדות שחרית וערבית ומנחה מתפלל י"ח ואומר מעין המאורע בשומע תפלה תרגומה באותן תעניות שמפסיק בהן מבעו"י ואמטול ההוא נקט ערבית אבל שחרית ומנחה קתני אכולהו תעניות ומעמדות כך נראה לי וההיא דפסק הרי"ף ז"ל כלישנא בתרא דרבא דאמר לא שאנו אלא שלא ישן וכו' מסתברא לן דלישנא בתרא לחומרא היא שאע"פ שלא סלק אם ישן אינו אוכל וכ"ש אם סלק ואמטו להכי פסקו רבואתא קמאי כלישנא קמא לקולא משום דספיקא דרבנן הוא ומסתברא כותייהו וכן מאי דכתב הרי"ף ז"ל בתענית שפוסק בה מבעו"י דהיכא דקבלה לתענית עילויה אסור ליה למיכל ולמשתי ומייתי ראיה מההיא דגרסי' בעירובין לענין זמן על הכוס היכי נעביד נבריך עליה ונשתי ליה כיון דאמר זמן קבליה עילויה לא נראה לנו דבריו בזה דלית לן הכין אלא לענין ברכה שלא תהא הברכה כמוציא שם שמים לבטלה אבל קבלה אחרת בתענית שמפסיק בה מבעו"י אין לנו ולעולם אוכל והולך כל היום כולו ובלבד שיפסיק כל שהוא סמוך לשקיעת החמה וכן נמצא בפירוש בתשובה לרבינו האי גאון ז"ל: